

कर्जन्हा नगरपालिका

स्थानिय राजपत्र

खण्ड १

संख्या ९

प्रकाशन मिति : २०७९।१२।१५ गते

भाग - १

कर्जन्हा नगरपालिका

संघ संस्था दर्ता तथा नियमन सम्बन्धी ऐन, २०७९

प्रस्तावना: सामाजिक, आर्थिक, साहित्यिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक, व्यवसायिक र परोपकारी संस्थाहरूको स्थापना तथा दर्ता गरी सामाजिक र आर्थिक रूपान्तरण गर्ने कार्य गर्ने तथा समाज सुधारका निमित्त स्थापना भएका संस्थालाई व्यवस्थित रूपमा परिचालन गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२६ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कर्जन्हा नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद- १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम कर्जन्हा नगरपालिका संघ संस्था दर्ता तथा नियमन सम्बन्धी ऐन, २०७९ रहेकोछ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय र प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा:-

क) “अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था” भन्नाले अन्य राष्ट्रमा दर्ता भई नेपालको प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति लिई काम गर्ने संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।

ख) “कार्यपालिका” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकाको नगर कार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।

ग) “तोकिएको वा तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिमको सम्झनु पर्छ ।

घ) “दर्ता अधिकारी” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकाले निर्णय गरी संघ संस्था दर्ता गर्न तोकिएको अधिकारीलाई सम्झनुपर्छ र त्यसरी अधिकारी नतोकिएकोमा नगरपालिकाका प्रशासकिय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ ।

ङ) “नगरपालिका” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

च) “दातृनिकाय” भन्नाले सामाजिक आर्थिक विकास कार्यमा प्रचलित कानून बमोजिम सहयोग गर्ने द्विपक्षिय तथा बहुपक्षीय साभेदारलाई सम्झनुपर्छ ।

छ) “नेपाल ऐन” भन्नाले कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने वा कार्य क्षेत्र यकिन गर्ने सम्बन्धमा बनेको संधिय वा प्रदेश ऐनलाई सम्झनुपर्छ ।

ज) “न्यायिक समिति” भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम गठन भएको कर्जन्हा नगरपालिकाको न्यायिक समितिलाई सम्झनुपर्छ ।

झ) “विधान” भन्नाले नेपाल कानूनमा व्यवस्था भएअनुसार स्थापना हुने संस्थाको विधानलाई सम्झनुपर्छ ।

ञ) “संस्था” भन्नाले सामाजिक, आर्थिक, साहित्यिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक, व्यवसायिक र परोपकारी कार्यको विकास तथा विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ, संस्था, क्लव, मण्डल, परिषद, अध्ययन केन्द्र आदिलाई सम्झनु पर्छ ।

ट) “समिति” भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको प्रबन्ध समितिलाई सम्झनुपर्छ ।

ठ) “स्थानीयसरकार” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिका भन्ने सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

संस्था दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

३. दर्ता नगरी संस्था स्थापना गर्न नहुने: (१) यस ऐन बमोजिम संस्था दर्ता नगरी नगरपालिका भित्र कुनै पनि संस्था स्थापना गर्नु हुदैन । संस्था दर्ता गर्न नगरपालिकामा पेश हुने निवेदनको ढाँचा अनुसूची- १ मा उल्लेख गरे बमोजिम हुनेछ ।

(२) संविधान र कानूनले निषेध गरेको कुनै पनि काम गर्ने उद्देश्य भएको कुनैपनि संस्था दर्ता गरिनेछैन । संस्था दर्ता भएपछि अनुसूची- २ बमोजिमको दर्ता कितावमा दर्ता गरी अभिलेख राख्नुपर्नेछ । तर यस दफाको प्रतिकूल हुनेगरी दर्ता भएमा त्यस्तो संस्थाको दर्ता स्वतः बदर हुनेछ ।

(३) यस ऐन बमोजिम दर्ता गरिने संस्थालाई अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा दर्ता प्रमाणपत्र दिनुपर्नेछ ।

४. संस्थाको दर्ता: (१) संस्था दर्ता गर्न चाहने व्यक्तिहरूले आवश्यकताका आधारमा सात जनादेखि बढीमा १५ जनासम्मको पदाधिकारी राखी संस्थासम्बन्धी देहायका विवरण खुलाई संस्थाको विधानको एक प्रति तोकिएको दस्तुर बुझाई दर्ता अधिकारी समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ:-

(क) संस्थाको नाम,

(ख) संस्थाको उद्देश्य,

(ग) कार्यसमितिका सदस्यहरूको नाम, ठेगाना र पेशा

(घ) आर्थिक श्रोत,

(ङ) कार्यालयको ठेगाना,

(२) संस्थाको विधानको ढाँचा कानूनले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन पेश गर्दा देहायबमोजिमका कागजातहरू संलग्न भएको हुनुपर्नेछ:-

(क) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र,

(ख) कार्य समितिका सदस्यको नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि,

(ग) असल आचरण भएको प्रहरीको सिफारिस पत्र,

(घ) संस्थाको प्रमाणित विधान ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संस्था दर्ता गर्न चाहने कानूनी व्यक्ति भएमा त्यस्तो कानूनी व्यक्तिको वैधानिकता पुष्टि गर्ने र प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अद्यावधिक रहेको कागजात पेश गर्नुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) र (२) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि दर्ता अधिकारीले आवश्यक जाँचबुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा संस्था दर्ता गरी प्रमाणपत्र दिनुपर्नेछ ।

(५) यस एने बमोजिम संस्था दर्ता गरी दिईने प्रमाणपत्रको ढाँचा अनुसूची-३ बमोजिम हुनेछ र सो बापतको दर्ता तथा नविकरण दस्तुर नगरपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(६) दर्ता अधिकारीले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा त्यसको कारण सहितको लिखित सूचना १५ दिन भित्र निवेदकलाई दिनु पर्नेछ र निवेदकले सूचना प्राप्त गरेको मितिले ३५ दिन भित्र उक्त निर्णय चित्त नबुझे न्यायिक समिति समक्ष उजुरी दिन सक्नेछ । न्यायिक समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्नु दर्ता अधिकारीको दायित्व हुनेछ ।

५. **संगठित संस्था मानिने:**(१) यस एने बमोजिम दर्ता भएको प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारीवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ ।

(२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ तर कुनै सम्पत्ति प्राप्त गर्दा तिर्नुपर्ने राजस्व छुट्टै लिएको भए सो सम्पत्ति बेचबिखन गर्दाका बखत तोकिएको राजस्व तिर्नुपर्नेछ ।

(३) संस्थाले ब्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्नेछ ।

६. **संस्थाको सम्पत्ति:** (१) संस्थाको सदस्य, कर्मचारी वा अन्य व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा दर्ता अधिकारीले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग नै, कब्जा वा रोक्का राख्नेबाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाई दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी दर्ता अधिकारीले गरेको कारवाहीमा चित्त नबुझ्ने ब्यक्तिले न्यायिक समिति समक्ष पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(३) संस्थाको सदस्य, कर्मचारी वा अन्य ब्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै अपराध वा क्षति गरेमा संस्थाको कुनै सदस्य वा दर्ता अधिकारीले प्रचलित कानूनबमोजिम मुद्दाको कार्यवाही अगाडी बढाउन सक्ने छ ।

७. **अधि दर्ता नभई सञ्चालन भएका संस्थाले दर्ता गर्नुपर्ने:** (१) यस ऐन प्रारम्भ हुनुअघि तत्काल प्रचलित कानूनबमोजिम दर्ता नभई सञ्चालन भै रहेका संस्थाहरूले समेत यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले तीन महिना भित्र यस ऐन बमोजिम दर्ता गराउनुपर्नेछ ।

(२) संस्था दर्ता ऐन, २०३४ बमोजिम दर्ता भई नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित संस्थाहरूले नगरपालिकामा निवेदन दिई अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अद्यावधिक गर्नुपर्ने संस्थाहरूका लागि निश्चित समय तोकि नगरपालिकाले सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्ने छ ।

परिच्छेद-३

संस्थाको उद्देश्य तथा हिसाव जाँच सम्बन्धी व्यवस्था:

८. **संस्थाको उद्देश्य हेरफेर:** (१) संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखिएमा वा सो संस्थालाई अर्को कुनै संस्थासँग गाभ्न उचित देखिएमा सो संस्थाको समितिले तत्सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको कम्तिमा दुई तिहाइ सदस्यहरूले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ । तर सो प्रस्ताव लागू गर्न दर्ता अधिकारीको पूर्व स्विकृति लिनुपर्नेछ ।

९. **हिसावको विवरण पठाउनुपर्ने:** समितिले आफ्नो संस्थाको हिसाव विवरण लेखा परिक्षण प्रतिवेदन सहित प्रत्येक वर्ष दर्ता अधिकारी समक्ष पठाउनुपर्नेछ ।

१०. **हिसाव जाँच गर्ने:** (१) दर्ता अधिकारीले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाव आफुले नियुक्त गरेको दर्तावाला लेखा परिक्षकबाट जाँच गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हिसाव जाँच गरेवापत दर्ता अधिकारीले हिसाव जाँच गरेबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्दातको कार्यपालिकाले तोकेबमोजिमको निर्धारित दस्तुर असुल गरी लिन सक्नेछ ।

(३) हिसाव जाँच गर्ने अधिकृत वा लेखा परिक्षकले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारिको कर्तव्य हुने छ ।

(४) हिसाब जाँच गर्ने अधिकारीले तोकिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन तयार गरी दर्ता अधिकारीसमक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने दर्ता अधिकारीलाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी असुल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्ने छ ।

तर प्रचलित कानूनले सजाय हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउनु पर्ने छ ।

परिच्छेद- ४

विविध

११. **निर्देशन दिने:** नगरपालिकाले यस ऐन बमोजिम दर्ता भएका संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. **दण्ड सजाय:** देहाय बमोजिमको कार्य गरेबापत दर्ता अधिकारीले देहाय बमोजिम सजाय गर्न सक्नेछ:-

(क) दफा ३ बमोजिम दर्ता नगराई संस्था स्थापन गरेमा वा दफा ७ बमोजिम दर्ता नगराई संस्था सञ्चालन गरेमा त्यस्तो संस्थाको समितिका सदस्यहरूलाई दर्ता अधिकारीले जनही रु.५००० जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(ख) दफा ९ बमोजिमको हिसाबको विवरण नपठाएमा समितिका सदस्यहरूलाई जनही रु. १००० (एकहजार सम्म) जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

तर कुनै सदस्यले दफा ९ उल्लंघन हुन नदिई सकभर विवरण पठाउन प्रयत्न गरेको थियो भन्ने सन्तोषजनक प्रमाण पेश गरेमा निजलाई सो सजाय हुनेछैन ।

(ग) दफा १० को उपदफा (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्ने अधिकारीले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई दर्ता अधिकारीले रु १००० (एकहजारसम्म) जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(घ) दफा ८ बमोजिम दर्ता अधिकारीको स्वीकृति नलिई संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्थासँग गाभिएमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकूल हुने गरी काम कारवाही गरेमा वा नगरपालिकाले दिएको निर्देशन पालन नगरेमा दर्ता अधिकारीले त्यस्तो संस्थाको दर्ता निलम्बन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१३. **पुनरावेदन:** दफा १३ बमोजिम दर्ता अधिकारीले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा पैतीस दिन भित्र न्यायिक समिति समक्ष पुनरावेदन गर्न सकिनेछ ।
१४. **संस्थाको विघटन र त्यसको परिणाम:** (१) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चलान गर्न नसकि वा अन्य कारणवश संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पूर्ण जायजैथा नगरपालिकामा सनेछ ।
१५. **प्रचलित कानून बमोजिम हुने:** नगरपालिकामा दर्ता भएको संस्था नगरपालिकाको भौगोलिक क्षेत्र बाहिर प्रचलित कानून बमोजिम क्रियाशिल हुन सक्नेछ ।
१६. **नवीकरण र प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) दर्ता भएका संस्थाहरुले वार्षिक रुपमा नवीकरण गराउनुपर्नेछ । नवीकरणका लागि दिइने निवेदनमा वार्षिक प्रगति विवरण, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, नगरपालिकालाई तिर्नु/बुझाउनु पर्ने राजस्व तिरेको कागजात समेत अनिवार्य रुपमा संलग्न भएको हुनुपर्नेछ । नवीकरण दस्तुर नगरपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
१७. **नियमावली बनाउन सक्ने:** यो ऐन कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाले नियम बनाउन सक्नेछ ।
१८. **कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्ड बनाउन सक्ने:** यस ऐन कार्यान्वयनका लागि नगरपालिकाले कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्ड बनाउन सक्नेछ ।
१९. **खारेजी र बचाउ:** (१) कर्जन्हा नगरपालिकाको संघसस्था दर्ता ऐन, २०७७ खारेज गरिएको छ ।
(२) उपदफा १ को ऐन बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

अनुसूची -१

दफा ३ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित
संस्था दर्ता गर्न दिने निवेदनको ढाँचा

मिति:

श्री दर्ता अधिकारी ज्यू,
कर्जन्हा नगरपालिका ।

विषय: संस्था दर्ता सम्बन्धमा ।

हामीलेसम्बन्धी संस्था खोल्न चाहेकोले कर्जन्हा नगरपालिका संघ संस्था दर्ता तथा नियमन सम्बन्धी ऐन, २०७९ बमोजिम संस्था दर्ता गर्नका लागि देहायको विवरण खोली निवेदन पेश गरेका छौं ।

विवरण

१. संस्थाको नाम:

२. संस्थाको उद्देश्य:

(क)

(ख)

३. समितिका पदाधिकारी/सदस्यहरुको:-

क्र. सं	नम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर

४. संस्था सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने आर्थिक श्रोत:

५. कार्यालयको ठेगाना:

मिति

अनुसूची -२

दफा ३ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित

दर्ता किताबको ढाँचा

संस्थाको दर्ता किताब

दर्ता नं.	दर्ता मिति			संस्थाको नाम र ठेगाना	संस्थाको उद्देश्य	संस्थाको पदाधिकारी एवं सदस्यहरुको नाम र ठेगाना	कैफियत
	साल	महिना	गते				

अनुसूची- ३

दफा ३ को उपदफा(३)सँग सम्बन्धित

प्रमाणपत्रको ढाँचा

संस्थादर्ता प्रमाणपत्र

श्री अध्यक्ष /सचिव,

.....।

.....(संस्थाको नाम) कर्जन्हा नगरपालिका संघ संस्था दर्ता तथा नियमन सम्बन्धी ऐन, २०७९ को दफा..... बमोजिम..... साल महिना..... गते दर्ता गरी यो प्रमाणपत्र दिइएको छ ।

दर्ता अधिकारीको सही:

पुरा नाम, थर:

दर्जा:

कार्यालय:

नवीकरण

नवीकरण गरेको मिति	दर्ताको प्रमाण पत्र बहाल रहने अवधि	नवीकरण दस्तुर	दर्ता अधिकारीको दस्तखत

आज्ञाले

नाम : बुद्धिमान दनुवार

पद : प्रमुख प्रशानासकिय अधिकृत